

A BARMER biztosító jelentése az ápolás helyzetéről 2021-ben.

Az ápolási reformok hatása és a jövőbeli trendek –

BARMER-Pflegereport 2021 – egységes szerkezetben

BARMER Institut für Gesundheitssystemforschung – bigf

Schriftenreihe zur Gesundheitsanalyse – Band 32, Berlin,

Dezember 2021 (234 p.)

Forrás Internet-helye:

[https://www.bigf.de/publikationen/reporte/pflegereport-](https://www.bigf.de/publikationen/reporte/pflegereport-2021?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=Newsletter+19%2F2021)

[2021?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=Newsletter+19%2F2021](https://www.bigf.de/publikationen/reporte/pflegereport-2021?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=Newsletter+19%2F2021) ;

<file:///C:/Users/user/Downloads/barmer-pflegereport-2021.pdf>

Az ápolás legnagyobb kihívása a munkaerőbázis biztosítása. Az elmúlt év ápoláspolitikájának három fő témája: a személyzet helyzetének javítása, az ápolók béremelése és az ápolással összefüggő önrészek korlátozása a bentlakásos intézményekben.

2020 szeptembere óta áll rendelkezésre a bentlakásos ápolási intézmények személyzeti szükségleteinek mérésére szolgáló tudományos eljárás, amelyet három szövetségi miniszter közösen kezdeményezett: az „összehangolt akció az ápolás területén” („*Konzertierte Aktion Pflege*”). A bevezetésére irányuló menetrend három lépésre tagolódik: Az egészségügyi ellátás és az ápolás helyzetének javításáról szóló törvény (*Gesundheitsversorgungs- und Pflegeverbesserungsgesetz – GPVG*) első lépésként 2021. január 1-től lehetővé tette az eddigiekhez képest további 20.000 segédápolói státusz refinanszírozását. A második lépést az egészségügyi ellátás továbbfejlesztéséről szóló törvény (*Gesundheitsversorgungsweiterentwicklungsgesetz – GVWG*) jelentette, amely definiálta a szövetségi szinten egységes személyzeti létszámkulcsokat, amelyek az otthonban lakók száma és ápolási fokozata alapján, a képzettségi szint szerint tagoltan határozza meg az ápolószemélyzet iránti szükségletet. A 2023. január 1-től hatályos személyzeti kulcsok képezik a refinanszírozható személyzetnek a szociális jog szerinti felső határait, amelyek túllépése nyomtatékosan megengedett, ha e személyzeti létszámok alkalmazása egyébiránt a személyi állomány csökkenését eredményezik.

A szövetségi szintű személyzeti létszámkulcsok bevezetésével elkezdődött egy folyamat, amely leépíti a szövetségi tartományok közötti, normatív nem indokolható különbségeket. Ezzel azonban még nem értük el a szükségleteknek megfelelő személyzeti ellátottságot. Ehhez egy harmadik, adott esetben egy negyedik lépésre is szükség lesz. A GVWG mindössze annyit állapít meg, hogy 2025-ig meg kell vizsgálni egy harmadik lépés szükségességét. De el kell köteleznünk magunkat a személyzeti létszámok mérésére szolgáló eljárás kötelező teljeskörű bevezetése mellett, ha ebből felismerhető pozitív jelzés származik az ápolói hivatás vonzerejének fokozása tekintetében.

Bérrendszer az ápolás területén

Az „összehangolt akció az ápolás területén” keretében a releváns szereplők megállapodtak a bérezésnek az idősápolás területén megfelelő intézkedésekkel való emeléséről. Miután azonban a két egyházi bizottság nem értett egyet a kialakított tarifamegállapodások kiterjesztésével, az egészségügyi ellátás továbbfejlesztéséről szóló törvény (*Gesundheitsversorgungsweiterentwicklungsgesetz – GVWG*) egy szociális jogi megoldást kodifikált. Az engedélyezésről szóló szerződésekben 2022. szeptember 1-től előírják, hogy maga az ápolási intézmény vegyen részt a tarifaszerződések rendszerében, vagy a nála működő ápolószemélyzet bérezése feleljen meg az adott régióban alkalmazható ápolási tarifaszerződésnek. Mivel azonban a jogszabály nem nevez meg referencia-tarifaszerződést, széles mozgásteret nyit, ami aggodalmakra ad okot azzal kapcsolatban, hogy az intézmények a helyben alkalmazott tarifaszerződésekre való hivatkozással ismét csak túl alacsony béreket biztosítanak. A jogszabály hatásait még nem sikerült elemezni.

Ápolással összefüggő önrészek a bentlakásos intézményi ápolás területén

A szövetségi egészségügyi minisztérium a bentlakásos ápolási intézményekben alkalmazott ápolással összefüggő önrészek korlátozása érdekében 2020 novemberében ismertette egy ápolási reform téziseit, amelyek ezeket az önrészeket havonta 700 EUR-ra és maximum 36 hónapra korlátozták. A törvényhozási folyamatban ezt egy másik javaslattal helyettesítették, amely a bentlakásos ápolás időtartama szerint lépcsőzetes önrészeket ír elő. Keresztmetszeti szemléletben az egy évig ápolási otthonban élők

megterheltsége magasabb, a több mint két évig ott élőké alacsonyabb lesz. Ebből a 2021 júliusi ápolási díjakhoz viszonyítva csaknem elenyésző, az ápolással összefüggő átlagos önrészeknél szűk 4%-os, az összesített önrész tekintetében 1,7%-os tehermentesítés keletkezik. A longitudinális szemlélet azt mutatja, hogy a beköltözők számára az első három évben keletkezik számla általi megterhelés. Tehermentesítés összességében csak azoknál keletkezik, akik több mint 42 hónapig élnek ápolási otthonban. A GVWG tehát nem vezet az önrészek fenntartható csökkentéséhez. Az átlagos önrészek különösen 2025-től, a személyzet létszámának mérésére vonatkozó eljárás bevezetésének harmadik fázisában fognak jelentősen növekedni.

Ambuláns szolgálatok

Az ambuláns szolgálatok száma 1999-ben 10.820 volt, 2019-ig 14.688-ra, 35,7%-kal növekedett. Az ambuláns szolgálatok foglalkoztatottjainak száma 1999 és 2019 között 183.800-ról 421.600-re, 129,4%-kal növekedett. A teljes munkaidős státuszokra átszámított növekedés 129,9% volt (125.400-ról 288.300-re). Miután a 100 ápolásra szoruló személyre jutó teljes munkaidős foglalkoztatottak száma a 2010-es években maximum 33,5 teljes munkaidős foglalkoztatottra növekedett, ez a reláció 2019-ben megtört, 100 ápolásra szoruló személyre mindössze 29,3 teljes munkaidős foglalkoztatott jutott. A foglalkoztatottak fele szakképzett ápoló, az ápolószemélyzet 44,0%-a, teljes munkaidős státuszokban 47,5%. A közvetlenül testi ápolást végzők aránya 51,9%, ill. 52,7%.

Ápolási otthonok

Az ápolási statisztika minden olyan intézményre kiterjed, amely bentlakásos tartós ápolást, rövid idejű ápolást, részben bentlakásos ápolást (nappali, vagy éjjeli ápolást) nyújt. A bentlakásos tartós ápolást nyújtó intézmények száma stagnált (11.200), a rövid idejű ápolást nyújtóké 1.700-ról 1.300-ra csökkent, a nappali, vagy éjjeli ápolást nyújtó intézményeké 1999 és 2019 között 1.300-ról 5.300-ra növekedett. A bentlakásos tartós ápolást nyújtó intézményekben az ápolási helyek száma 621.500-ról 877.200-ra, a nappali ápolást nyújtóké 13.300-ról 82.600-ra növekedett.

A bentlakásos intézmények foglalkoztatottjainak száma 1999-ben 440.900, 2019-ben 796.500 volt. Teljes munkaidős státuszokra átszámítva ez 345.100-

ról 577.300-re való növekedést jelent. A szakképzett ápolóknak az összes foglalkoztatotthoz viszonyított aránya a bentlakásos intézményeknél alacsonyabb mint az ambuláns ellátás területén (a foglalkoztatottak 30,2%-a, a teljes munkaidős státuszok 34,0%-a. A közvetlenül testi ápolást végzők körében 44,0%, ill. 47,9%.

Finanszírozás

Az ápolásbiztosítás területén a szolgáltatásokra fordított kiadások emelésére többnyire a reformok keretében kerül sor. Miután a szociális ápolásbiztosítás szolgáltatásokra fordított kiadásai 1999 és 2012 között mérsékelten, összesen 15,55 milliárd EUR-ról 21,86 milliárd EUR-ra, a szolgáltatások későbbi kiterjesztésével összefüggésben már jelentősebb mértékben növekedtek. A legnagyobb ugrás: 2016-ban 28,29 milliárd EUR, majd 2017-ben 35,54 milliárd EUR. A szolgáltatásokra fordított kiadások 2020-ban már 45,60 milliárd EUR-t tettek ki.

A szolgáltatásokra fordított kiadások zöme a teljeskörű bentlakásos ápolásra jut, amelynek a szolgáltatásokra fordított kiadásokból való részesedése azonban 2001-ben még 48,3%, 2020-ban pedig már csak 32,0% volt. Ennek oka a teljeskörű bentlakásos ápolást igénybe vevő ápolásra szoruló személyek számának csökkenése. Másrészt a szolgáltatások 2008 és 2013 közötti kiigazítása magasabb növekedést biztosított az ambuláns ellátás, mint a bentlakásos ellátás számára. A bentlakásos ápolás területén pedig az emelés az I és II fokozatban teljesen elmaradt.

A kiadások visszafogott dinamizálása a bentlakásos ápolási szektorban azt eredményezte, hogy növelni kellett az ápolási szolgáltatásokért megkövetelt önrészeket. Az ápolási szolgáltatásokért járó önrész a bentlakásos tartós ápolás területén 1999-ben az I, II és III fokozatban 143 EUR, 244 EUR és 588 EUR volt. 2015-ig ezek az önrészek 426 EUR-ra, 643 EUR-ra és 873 EUR-ra növekedtek. A konstans önrészek bevezetésével ezek a II és V közötti ápolási

fokozatokban 873 EUR-t tesznek ki, ami tehermentesítést jelent a súlyosan ápolásra szorulóknak és magasabb megterhelést a kevésbé ápolásra szorulóknak részére.

[A *Kiegészítő Betegpénztárak Szövetségének (Verband der Ersatzkassen e. V. – vdek)* (Techniker Krankenkasse, BARMER, DAK-Gesundheit, KKH, hkk és HEK) 2022 év eleji értékelése szerint az ápolásra szorulóknak önrészei a bentlakásos intézményi ápolás területén 2022. január 1-től havonta 2.179 EUR-t tesznek ki, 111 EUR-ral többet, mint 2021 elején. <https://www.vdek.com/presse/pressemitteilungen/2022/neujahrs-pk-marktsituation-finanzen-ersatzkassen-gkv-spv.html>]

2019-ben az otthoni és bentlakásos környezetben ápolott személyekre összesen 61,00 milliárd EUR-t költöttek. Ehhez a szociális ápolásbiztosítás 40,69 milliárd EUR-ral, a privát háztartások 14,08 milliárd EUR-ral járultak hozzá. A privát ápolásbiztosítás a 38,96 milliárd EUR összegű időskori gondoskodásra fordítandó előmeztakarítások ellenére csak 1,57 milliárd EUR-ral járult hozzá az ápolás finanszírozásához.

Ápolásra szorulóknak

Az ápolásra szorulóknak száma összefügg az életkorral. Az időskorúknak számának növekedésével az ápolásra szorulóknak száma is növekedik (demográfiai effektus). 2011. óta azonban a demográfiai effektussal összefüggő esetszámnövekedés mellett, megjelent egy másik, lényegében az ápolásbiztosítás szolgáltatásainak bővítésével összefüggő növekedési folyamat is (demográfiától független effektusok). Az ápolásra szorulóknak száma a demográfiai effektusokkal összefüggésben 2013 és 2015 között 142.000-rel, 2015 és 2017 között 115.000-rel, 2017 és 2019 között 145.000-rel növekedett. A demográfiai folyamatoktól függetlenül pedig 2013 és 2015 között 164.000-rel, 2015 és 2017 között 258.000-rel, 2017 és 2019 között 568.000-rel növekedett.

A szolgáltatástípusok tekintetében az esetszám növekedése a pénzbeli ápolás igénybe vevőknél a legmagasabb. A pénzbeli ápolást igénybe vevők száma 2030-ban a közepes halálozási rátát feltételező referencia-szcenárium szerint eléri a 3,02 milliót. A 2019 után konstans prevalenciát feltételező modell szerint viszont számuk mindössze 2,37 millió lehet. A teljeskörű bentlakásos ápolás és az ambuláns ápolás területén a két prevalencia-modell közötti különbség már csekélyebb. Az előrejelzés szerint 2030-ban az ápolási otthonokban élő ápolásra szorulóknak száma 988.000, ill. 967.000, az ambuláns gondozottaké 1,17 millió, ill. 1,15 millió lehet.

Személyzet iránti szükséglet

A modellszámítás szerint a teljeskörű bentlakásos ápolás területén a szakképzett ápolók iránti szükséglet 2020 és 2030 között 39.000 teljes munkaidő státusszal, a végzettséggel rendelkező segédápolók iránti szükséglet 23.000 teljes munkaidős státusszal, a végzettséggel nem rendelkező segédápolók iránti szükséglet 30.000 teljes munkaidős státusszal növekedik. Ez azonban csak a 2020 és 2030 közötti fejlődést képezi le, azt már nem, hogy a bentlakásos ápolás területén rendelkezésre álló ápolók száma jóval elmarad attól, amit az egészségügyi ellátás továbbfejlesztéséről szóló törvény 2023-ra előír. Ebből 2030-ban a teljeskörű bentlakásos ápolás területén 218.000 szakképzett ápoló, 112.000 végzettséggel rendelkező segédápoló és 151.000 végzettséggel rendelkező segédápoló iránti szükséglet keletkezik.